— європейської, міжнародної освітньої та економічної співпраці;

— подолання суперечностей між вимогами сучасного суспільства до фахівця і реальним рівнем його підготовки.

Ліцензування, акредитація, інспектування як механізм впливу держави на якість освіти, на жаль, не досягли належного рівня ефективності і не здатні створити дієві перепони некомпетентності та неякісному навчанню. Через позиції корпоративної солідарності не бажають підправляти своїх «приватних» колег — як результат — невиправдана кількість «дипломованих» фахівців, «не витребуваних» ринком праці. В Україні 345 університетів, академій, інститутів, у той час, як у Великій Британії — 96, Франції — 78, Італії — 65, Іспанії — 47, Польщі — 11 [2, с. 6]. Оптимізація мережі вищих навчальних закладів — це об'єктивна необхідність, зумовлена вимогами сучасного інноваційного суспільства, що, не в останню чергу, передбачає узгодженість їх якісних і «кількісних» параметрів.

За умов, коли суспільство наближається до стану, коли основними цінностями стають людський капітал, отримання знань та вміння їх ефективного використання, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, освіта, вертикально інтегрована з провідними підприємницькими структурами, стає в авангарді цих процесів, оскільки формує інтелектуальні ресурси нації.

Література

1. *Ю. Таран.* Болонський процес: проблеми інтеграції української освіти до європейського освітнього простору // http://dialogs.org.ua

2. Підвищення ефективності вищої освіти — визначальний чинник зростання соціально-економічного потенціалу держави / Матеріали до доповіді міністра освіти і науки на підсумкові колегії Міністерства освіти і науки України, 23 лютого 2006 р., м. Київ

І. С. Каленюк, д-р екон. наук, проф.,
кафедра міжнародної економіки

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ

В умовах глобалізації сучасного світу освіта розглядається в якості стратегічного ресурсу світогосподарського розвитку, забезпечення зростання технологічного рівня і конкурентоспромож-

ності кожної країни. Стрімка інтелектуалізація економіки визначила наступний етап розвитку суспільства як інформаційний, в якому найбільш цінним ресурсом виступає інформація та науковомісткі технології. Всі країни світу знаходяться в процесі постійного пошуку і трансформації своїх національних систем освіти, які мають відповідати новим вимогам становлення інформаційного суспільства. Різні за глибиною і характером здійснюваних заходів, процеси перебудови спрямовані на пошук таких систем освітньої діяльності, які будуть більш ефективні, дійові, забезпечуватимуть високу якість освітніх послуг, а отже, і більш високий рівень загальної грамотності, громадської свідомості та професійної компетентності громадян.

Європейським Союзом підтвердження значення освіти в нових реаліях знайшло прояв у прийнятті Комюніке щодо реалізації Лісабонської Стратегії: в галузі європейських досліджень та ролі університетів у Європі знань. В Комюніке від 5 березня 2003 року фундаментальною складовою європейського майбутнього визнається функціонування європейського суспільства знань, що визначається такими чинниками: створення нових знань; їх передача у процесі навчання; поширення та використання знань у нових сферах послуг і виробничих процесах.

У новому контексті змінюються вимоги до самого навчального процесу: його змісту, форм і методів навчальної роботи, активізації уваги студентів тощо. На перший план в побудові навчального процесу виходить компетентністний підхід, формування компетенцій випускника як майбутнього фахівця, громадського діяча, особистості. Виходячи з цього, компетенції поділяються на: *когнітивні* (пізнавальні) — здобуття значного обсягу загальногуманітарних та спеціалізованих професійних знань; *поведінкові* — оволодіння навичками та уміннями виконувати певні функції згідно своєї професійної спеціалізації, *ціннострні* — сприйняття найвищих моральних якостей та принципів, якими випускники мають керуватися в своїй професійній діяльності та особистому житті. Обов'язкові дисципліни навчального плану більшою мірою орієнтовані на когнітивні та ціннострні компетенції, тоді як варіативні — все-таки переважно на поведінкові компетенції фахівці. Саме тому вони мають враховувати концепцію вищого навчального закладу, його вибір щодо характеру підготовки майбутніх фахівців: наукового, прикладного, математичного, більш комунікативного тощо.

Нагальною потребою у розвитку навчальних програм виступає їх укрупнення, що дозволяє більш комплексно представити

всі важливі аспекти в досягненні основної мети та завдань даного курсу. Процес укрупнення навчальних дисциплін вже розпочався, що відображено в новому галузевому стандарті підготовки бакалаврів напрямку «Економіка і підприємництво». Крім того, це означає і збільшення часу на вивчення основного курсу, який включає тепер поряд з основним матеріалом широке коло суміжних проблем, що раніше розглядалися в численних дрібних спецкурсах.

Реформи, які об'єктивно необхідні і сьогодні вже відбуваються в освіті, мають бути підкорені головній меті — збереженню і примноженню духовного багатства країни. Доступність освіти та масштаби охоплення населення навчанням різного рівня мають оптимально поєднуватися з високою якістю підготовки, загальних та спеціальних знань, що дадуть можливість їх здобувачам отримати роботу за фахом і належну оплату праці. Система освіти, спрямована на всебічний розвиток людських ресурсів, відкриє сучасним поколінням набагато більше можливостей для участі в реальних досягненнях економіки і суспільства.

К. С. Карась, аспірант-асистент,
кафедра аудиту

ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ ОСВІТИ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ СЬОГОДЕННЯ

Науково-технічна, інформаційно-технологічна революція кінця XX ст. зумовила глибокі перетворення у сфері людської діяльності. Праця все більше вимагає від працівників великих інтелектуальних зусиль, обробки величезного масиву інформації. Безперервність освіти протягом усього життя людини в сучасну епоху стає об'єктивно зумовленим імперативом.

Аналіз існуючої практики показує, що реально із соціального погляду вища освіта в Україні ще не повністю відповідає потребам і очікуванням суспільства, громадян. Вища школа недостатньо забезпечує становлення, розвиток і самореалізацію особистості, належну якість фахової підготовки, компетентність та мобільність фахівців на ринку праці. Соціальні цілі вищої школи, як правило, зводяться до функціонально-прагматичного задоволен-